

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1703

av Andreas Carlson (KD)

Stärkt koppling mellan skolan och näringslivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka studie- och yrkesvägledarens roll som länk mellan skolan och näringslivet.

Motivering

Den höga ungdomsarbetslösheten i Sverige är en stor samhällsutmaning. Det är ett problem för alla de ungdomar som vill ha jobb, men som inte får. Det är också ett stort problem för alla företag som vill, men av olika anledningar har svårt att anställa unga personer.

Vi har en hög arbetslöshet bland unga samtidigt som många rekryteringsförsök misslyckas. För ett företag är medarbetarna och den kompetens de besitter helt avgörande för dess konkurrenskraft.

Arbetsgivare som jag träffat på resor i vårt land, inte minst i mitt hemlän Jönköping, kan också vittna om att ungdomar inte alltid är medvetna om vilka krav som ställs på en arbetsplats. Även i de fall kraven på den formella kompetensen inte är högt ställda, är det grundläggande att komma i tid, meddela frånvaro och inte ägna sig åt privata sysslor på arbetstid. En del har också orealistiska förväntningar på det första jobbet.

Därför behöver kopplingen mellan skola och näringsliv stärkas. Nyckelpersoner i detta sammanhang är skolornas studie- och yrkesvägledare (SYV). Många elever går i dag ut skolan med en utbildning inom områden där det inte finns jobb att söka. Elever och föräldrar behöver få bättre kunskap om förutsättningarna på den lokala och regionala arbetsmarknaden för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval.

Den nya skollagen (2010:800) ställer krav på att varje elev ska ha tillgång till SYV. Min uppfattning är att rollen kan vidareutvecklas ytterligare. Skolinspektionens granskning (2013:5) av 34 grundskolor runt om i landet, visar att studie- och yrkesvägledningen är lågt prioriterad i de granskade skolorna. De skolor som ingick i granskningen visar i hög grad liknande brister och överensstämmer med resultat från utredningar och utvärderingar som gjorts tidigare av bland annat Skolverket. Därför kan man, enligt Skolinspektionen, anta att de brister som identifierats behöver utvecklas i hela landet.

Skolinspektionen pekade på flera utvecklingsområden. Att eleverna får kontinuerlig studie- och yrkesvägledning för att kunna göra välgrundade val och att detta är hela skolans ansvar, inklusive huvudman, rektor, lärare och SYV. Skolinspektionen lyfte också att i många skolor saknas mål för studie- och yrkesvägledningen och att redskap saknas för att hjälpa elever att inte göra stereotypa val.

Skolinspektionen lyfter att många skolor brister i studie- och yrkesvägledningen. Det kan motverkas genom att ge SYV en betydligt mer strategiskt viktig funktion som länk mellan skola, näringsliv och andra aktörer på den lokala arbetsmarknaden. Genom att vara skolans röst och öron utåt, kan SYV samla in information om näringslivets behov och föra den tillbaka till skol- och kommunledning så att det också får återverkningar på utbildningens utformning. Genom att stärka kontakterna mellan det lokala näringslivet och främst gymnasieskolan kan ungdomar erbjudas en bättre utbildning för att rustas starkare för den arbetsmarknad som väntar.

Utbildningsutskottets har tidigare anfört att Skolverket har utarbetat allmänna råd för studie- och yrkesorientering. Dessa allmänna råd reviderades 2013. Utskottet har också anfört att rektorn enligt läroplanerna har ett särskilt ansvar för att samverka med arbetslivet utvecklas. Eleven ska få konkreta erfarenheter av betydelse för sin fortsatta utbildning och yrkesinriktning.

Alliansregeringens satsningar är positiva och det är viktigt att detta följs upp med ytterligare insatser för att ännu mer stärka studie- och yrkesvägledarens roll som koppling mellan skola och näringsliv. Mot bakgrund av Skolinspektionens granskning är det rimligt att på nytt se över hur studie- och yrkesvägledarens roll som länk mellan skola och näringsliv kan stärkas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Andreas Carlson (KD)